

ОУ „Гео Милев“

с. Чернооково, ул. „Ленин“ №1, email: info-2700073@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор:

Ахмед Капустрев

ПРАВИЛНИК

За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в

ОУ „Гео Милев“

Учебна 2026/2027 година

Правилникът за осигуряване на безопасни условия обучение и труд е приет на заседание на Педагогически съвет на училището с протокол № 9 / 02.09.2026 г. и е утвърден със заповед № РД 10-353/ 11.09.2026 г. на директора на училището.

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩО ПОЛОЖЕНИЕ

1. С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия обучение и труд.
2. Правилникът се отнася за всички участници в образователния процес и трудовата дейност (ученици, педагогически специалисти и непедagogически персонал) и урежда техните права и задължения по осигуряване и контролиране на БУВОТ.
3. Правилникът се утвърждава от директора на училището.
4. Правилникът се актуализира при въвеждане на нови съоръжения, технически средства, материали и вещества и при изменение на правилата, нормите и изискванията за безопасност на труда в Република България.

РАЗДЕЛ 1

Област и ред за прилагане на правилника

1. Правилникът се отнася за учениците, педагогическите специалисти и непедagogическия персонал в ОУ „Гео Милев“, както и за лица, които по различни поводи се намират в училищната сграда, площадки, терени и др.
2. За осигуряване на БУВОТ при провеждане на възпитанието, учебната, извънкласната и извънучилищната дейност и при извършване на трудови дейности се спазват установените в Република България единни правила за безопасност на труда.
3. Отговорност за изпълнението на правилника носи училищното ръководство.

РАЗДЕЛ 2

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица и учащите за осигуряване и спазване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

I. Училищно ръководство.

1. Училищното ръководство е длъжно да осигурява на учениците напълно безопасни условия за работа.
2. Със заповед на директора ежегодно се създава комисия за:
 - Проверка безопасността на всички уреди, съоръжения и уреди по физкултура;
 - Комисията по т. 2 до 30 септември извършва проверката и създава протоколи.

II. Педагогически специалисти.

1. В началото на учебната година класните ръководители и учителите запознават учениците с нормите за безопасност и условията на труд в класните стаи и кабинетите.
2. При провеждане на извънучилищна дейност (спортни игри, походи, състезания, екскурзии и др.) класните ръководители и учителите задължително инструктират учениците за поведението им. Списъците на учениците, които се извеждат извън училище се предават на директора след провеждане на задължителния инструктаж заедно с маршрутният лист за придвижване на групата.
3. Учителите са задължени да дежурят по определения график за определен район. Те следят за нормалното поведение на учениците по коридорите и класните стаи и контролират проветряването на класните стаи.

III. Класни ръководители.

1. Запознават всички ученици с настоящия правилник и провеждат инструктаж на учениците както следва:
 - Началният инструктаж се извършва в началото на учебната година, а периодичният със започване на втория учебен срок.

2. В ЧК провеждат обучението по защита при бедствия, аварии и катастрофи /ЗБАК/ като в процеса на обучението се изучават и планът на училището за защита на учениците при бедствия, аварии, катастрофи, пожари и евакуационната система на училищната сграда.
3. На първата родителска среща запознават родителите с настоящия правилник, с правилника за дейността на училището и пропускателният режим в училището.

IV. Учител по ИТ.

1. Да поддържат в изправност наличната техника в компютърния кабинет.
2. Да инструктират учениците за безопасна работа в компютърния кабинет.

V. Учител по ФВС

1. Ежедневно преди започване на занятията по ФВС да извърша оглед и проверка за състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват, да изисква физкултурния салон и спортната площадка да бъдат обзаведени със здрави, изправни и сигурно поставени спортни уреди и настилки и др.
2. Да поддържа ред при изпълнението на упражненията, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност от сблъсквания и падане.
3. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да уведоми директора на училището.
4. Не допуска учениците да играят самостоятелно без наблюдение на учител.

VI. Учител от група за ЦОУД.

1. Отговаря за безопасността на учениците в групата за ЦОУД по време на часовете съгласно графика за провеждането им.

VII. Непедагогически персонал.

Всички членове на непедагогическия персонал са длъжни:

● Задължения на хигиенист:

1. Да спазва установената трудова, техническа и технологична дисциплина, да изпълнява трудовите си задължения точно и добросъвестно.
2. Да спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд на противопожарната охрана.
3. Да поддържа реда, необходимата чистота и безопасна обстановка на територията на училището.
4. Периодично да се запознава с изискванията за безопасна работа на работното си място.

● Задължения на ЗАС

1. Отговаря за документацията, водена в училище.

● Задължения на общия работник.

1. Следи за правилната експлоатация на отоплителната и електрическата инсталации и уреди, спазване на противопожарните норми.

● Задължения на медицинското лице.

1. Оказва първа долекарска помощ на пострадал ученик или служител и при необходимост търси екипите за спешна помощ.
2. Не допуска присъствие в училище на опаразитени ученици и служители.
3. Носи отговорност за правилното съхранение на лекарствените средства и достъпа до тях.
4. Следи и събира необходимата документация по Наредба №3 на МЗ.

VIII. Задължения на учениците.

1. Идват в училище 15 минути преди започване на учебните занятия.
2. При влизане в класната стая и установяване на повреди (ключове, контакти, чинове и др.) уведомява класния ръководител или дежурния учител.
3. Не се допуска качването по прозорците в стаите и коридорите, навеждане през тях, и хвърляне на отпадъци и други предмети.
4. Няма право да внася в училище предмети, които застаряват здравето и живота на останалите ученици.

5. Не се допуска игра с топки или други пособия в класните стаи и коридорите, пързалянето по парапетите на стълбището, карането на ролкови кънки, ролери, скейтборд и др. в училищната сграда.
6. Учениците са длъжни да пазят чисти класните стаи.
7. В часовете по ФВС учениците стриктно изпълняват изискванията на учителя.
8. При провеждане на лабораторни упражнения по природни науки стриктно спазват указанията на учителя.
9. По време на извънучилищни дейности учениците изпълняват указанията на учителите, които ги придружават.

ГЛАВА ВТОРА

Условия, изисквания и правила за безопасно и здравословно провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Работникът или служителят е длъжен да спазва правилата за безопасни и здравословни условия на труд при изпълнение на работата, за която се е уговорил.
2. Правилата за безопасни и здравословни условия на труд за съоръжения и работни места, се разработват и утвърждават от работодателя. Те не могат да противоречат на нормативните изисквания и се обявяват по подходящ начин на работните места.
3. При неизпълнение на задълженията си във връзка с осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд работодателят или съответното длъжностно лице подлежат на наказание.
4. Работодателят има право да налага дисциплинарни наказания за неспазване на правилата за безопасни и здравословни условия на труд.
5. Учителите изработват правила за безопасни условия на възпитание, обучение и труд по учебните предмети, по които преподават.
6. Спортните уреди във физкултурния салон при ползване задължително се обезопасяват с постелки.
7. Забранява се влизането във физкултурния салон без присъствието на учител, качването и ползването на спортните уреди по време на учебен час от повече от един ученик, както и катеренето или висенето по баскетболните табла или рингове, футболните врати и по оградната мрежа на игрищата.
8. В часовете по ФВС учениците са длъжни да бъдат в спортен екип и със спортни обувки (гуменки, кецове, маратонки) съобразно изискванията на учителя. Не се разрешава в часовете носенето на обеци, накити, часовници, които могат да бъдат опасни за ученика и околните при изпълнението на физически упражнения, както и ползването на различни предмети и пособия, които не са изискани от учителя и пречат на нормалното провеждане на часа.
9. Учителите по ФВС трябва да осигурят добро предварително разгриване с цел въвеждане на организма за предстоящата работа и предотвратяване опасността от травми.
10. Организация, редът и дисциплината по време на занятията е задължение на всеки участник в учебния процес.
11. Учителите по ФВС не носят отговорност за травми и наранявания по време на междучасията и при неспазване на указанията за безопасност.
12. В края на всяка учебна година учителят по ФВС проверява състоянието на училищната сграда и всички съоръжения, всички физкултурни пособия, учебно-технически средства, уреди, осветителни и отоплителни инсталации, съставя протокол и прави предложения за ремонт или бракуване.
13. В началото на всяка учебна година учителят по ФВС и работникът по поддръжката проверяват състоянието на всички видове инсталации, съоръжения, готовността за започване на учебната година и съставят протокол, който се предава на директора.
14. В началото на всяка учебна година, класните ръководители по време на провеждане на първия учебен час на класа запознават учениците с настоящия правилник, а учителите при

провеждане на първото занятие инструктират учениците във връзка с изискванията за безопасност при ползване на уреди, съоръжения, физкултурни пособия и др.

15. До началото на всяка учебна година задължително се ремонтират или бракуват всички уреди, съоръжения, учебно-технически средства, които не отговарят на условията за безопасност.

16. Задължително е спазването на изготвения план за работа при зимни условия, като своевременно в началото на зимния сезон се осигуряват необходимите противопожарни средства, сол, пяна, луга, лопати и кирки.

17. При извършване на ремонтни дейности в училищната сграда директорът издава заповед за стриктно спазване на правилата за безопасност до неговото приключване.

18. При станала злополука незабавно се уведомява медицинския специалист, училищното ръководство и родителите на ученика или близките на служителя или работника.

19. Дежурните учители за деня извършват превантивен контрол по спазване на правилата за безопасност. При нарушаването им от ученици незабавно се уведомява класния ръководител или училищното ръководство.

РАЗДЕЛ I

Изисквания към съоръжения и работни места за безопасна работа

1. Да се извършва от помощния персонал навременно и редовно почистване и измиване на физкултурния салон.

2. Във физкултурния салон се влиза само организирано.

3. Задължително е спазването на изискванията на ПБ и инструкциите за безопасна работа, с които учениците трябва да бъдат запознати.

4. Всички учебно-технически средства да се използват по своето предназначение и съобразно изискванията по безопасност и хигиена на труда.

РАЗДЕЛ II

Хигиенни и здравословни изисквания за работните места и учебната дейност на учениците

I. Общи изисквания.

Учебните стаи, физкултурния салон и КЗ трябва да отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по отделните фактори- микроклимат, осветление (естествено и изкуствено), вредни вещества, шум, вибрации, лъчения и др.

II. Микроклимат- температура, влажност, и скорост на въздуха. Отопление и вентилация

1. Хигиенните изисквания към микро-климатичните параметри на въздуха в работните помещения да отговарят на БДС.

2. Да се спазват оптималните норми на работните места за температура и скорост на въздуха в зависимост от категорията работа и периода на годината.

3. Когато поради технически или други причини не е възможно да се осигуряват оптималните норми, да се спазват допустимите норми за:

- Температура и скорост на въздуха през студения период;
- Относителната влажност на въздуха на постоянните работни места между 30 и 75 %;
- Скорост на въздуха на постоянните работни места през топлия период;

4. Необходимо е да се поддържа постоянна температура в работните помещения с помощта на отоплителни тела, които не трябва да влошават микроклимата.

Естествено и изкуствено осветление

1. Всички помещения независимо от времето на пребиваване в тях трябва да бъдат осигурени с естествено осветление.

2. Помещенията, в които е обективно доказана невъзможността да се осигурят нормите за естествено осветление, трябва да се осветяват през деня със смесено осветление.

3. Естественото осветление трябва да бъде странично, горно или комбинирано и да осигурява хигиенните изисквания съобразно БДС 1786-84.
4. Аварийното и евакуационното осветление трябва да се захранват от независим източник на напрежение или да се превключват автоматично към него при внезапно изключване на работното осветление.
5. Да се спазват отрасловите норми за изкуствена осветеност на работните повърхнини във лукса, както следва:
 - Класни стаи, учебни кабинети и в средата на дъската 500;
 - На работните маси и чинове 300;
 - На работните места 500;
 - Кабинети и стаи на преподавателите 200;
 - Административни помещения 400;

Санитарно-битово осигуряване

1. Територията на училището и дворните площи да се поддържат чисти, а отпадъците да се събират на определените за това места.
2. Да се поддържат в добър вид помещенията с умивалници, тоалетните и др.
3. Да се спазва от всички педагогически специалисти, непедagogически персонал и ученици, въведеният режим за труд и почивка.
4. Кабинетът на медицинския специалист да бъде обзаведен и оборудван с необходимите средства и медикаменти за оказване на първа помощ.
5. Условия за санитарно-битово и медицинско обслужване на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, и на учениците съобразно санитарните норми и изисквания се осигуряват от директора на училището.

Водоснабдяване и канализация

1. Училищната сграда да бъде осигурена с необходимите количества вода за хигиенно- санитарни и питейно-битови нужди.
2. Контролът по измерването на елементите от условията на труд се осъществява от контролните органи на МЗ и МТСП.

РАЗДЕЛ III

Противопожарна охрана

Създаване на условия за недопускане на пожари

1. Да се изготвят правила за пожарна безопасност, които да се утвърдят от директора на училището.
2. Правилата за пожарна безопасност да се спазват от всички задължително.
3. Да се извършва постоянен контрол по спазване на Правилата за пожарна безопасност от училищното ръководство.
4. В правилата да са включени и следните раздели:
 - Противопожарни изисквания към помещенията.
 - Помещения за учебна дейност.
5. Да се извършва постоянен контрол по ползването на електронагревателните и отоплителни уреди. При спиране на електрическия ток да се ползват само електрически фенерчета.
6. Отоплителните уреди да бъдат монтирани правилно и безопасно.
7. Изходите за евакуация да се поддържат годни за ползване.
8. В таванските и избените помещения да не се складираат леснозапалими материали, да бъдат заключени и да няма свободен достъп до тях.
9. Противопожарните уреди и съоръжения да се поддържат в изправност и годност за ползване.
10. Да се спазват най-строго изискванията за пожарна безопасност при извършване на заваръчни и други огневи дейности.

11. Да се изготви план за евакуация на учениците при пожар, същият да бъде поставен на видно място в училищната сграда на всеки етаж и да се проиграва веднъж на учебен срок през учебната година.

РАЗДЕЛ IV

Работно облекло и предпазни средства

1. Предпазните средства и работното облекло се осигуряват съгласно реда и изискванията, определени в нормативните актове и се ползват само по предназначението им в работното време.
2. Разходите по доставката и поддържането на работното облекло и предпазните средства са за сметка на бюджета на училището.
3. Да се поставят, където е необходимо, предупредителни знаци и надписи.
4. При изпълнение на служебните си задължения хигиенистът и работникът по поддръжка задължително носят работно облекло и ЛПС.

РАЗДЕЛ V

Правила и изисквания за безопасна работа в случай на пожар, авария или природно бедствие

1. Да не се допуска паника.
2. При усещане на първите признаци на земетресение да не се напуска сградата самостоятелно от ученици.
3. Да се заемат местата до вътрешните стени или коридорите.
4. След преминаване на първия трус незабавно да се изключат отоплителните уреди в стаите.
5. След преминаване на първия трус, при спазване на плана за евакуация да се напуснат класните стаи, организирано под ръководството на учителите.
6. След напускане на сградата да не се застава на разстояние по-малко от височината ѝ.
7. При възникване на пожар е необходимо да се уведомят незабавно органите на противопожарната охрана, като се посочи и адресът на училището.
8. Да се започне незабавно гасене на пожара с наличните противопожарни съоръжения.
9. Задимен участък да се преминава с поставена на дихателните органи мокра кърпа.
10. Директорът на училището и учителите напускат последни училищната сграда, след извеждането на всички ученици.
11. При разрастване на пожара да се вземат мерки за спасяване на ценно имущество и документация.
12. При пристигане на противопожарните коли да се информират служителите на СПАБ за следното:
 - Има ли ученици, неизведени от класните стаи и къде, кои помещения са обхванати от огъня и къде се разпространява.
 - Местата за съхраняване на леснозапалими течности.

РАЗДЕЛ VI

Правила и изисквания за осигуряване на безопасност при злонамерено анонимно телефонно обаждаване

При получаване на сигнал за злонамерено анонимно телефонно обаждаване действа следният регламент:

1. Заплахата от полученото анонимно телефонно обаждаване се приема като реално.
2. При възможност се провежда максимално продължителен разговор с подателя на сигнала с цел придобиване на конкретна информация за евентуалното място, време и мотиви за осъществяване на заплахата, както и характерни особености, които могат да дадат насоки за лицето, подаващо сигнала.

3. Длъжностните лица в съответните помещения и прилежаща територия извършват бърз оглед за наличие на съмнителни предмети или вещества, като уведомяват директора за това.
4. Когато злонамереното анонимно обаждане е получено в училището директорът уведомява единния европейски номер за приемане на спешни повиквания 112 и началника на регионалния инспекторат по образование за получения сигнал и информира за състоянието на помещенията и прилежащата територия на обекта с цел локализиране на евентуална последваща проверка.
5. При липса на установени съмнителни предмети или вещества след огледа и съгласувано с органите на МВР, директорът може да вземе решение за продължаване на учебния процес и дейността, без да се предприемат мерки за евакуация и последваща проверка.
6. При откриване на подозрителен предмет или вещество и след съгласуване с органите на МВР, директорът взема решение за предприемане на действия по евакуация на ученици, персонал и други пребиваващи в сградата лица.
7. Чрез предвидените за целта съоръжения се вземат мерки за локализиране на зони с открити подозрителни предмети или вещества и недопускане на контакти с тях.
8. Евакуацията се извършва, съгласно предварително разработен и утвърден план, без да се допуска паника и хаос.
9. При евакуация пребиваващите в обекта вземат багажа си, за да улеснят последващата проверка от органите на МВР и подпомагащите ги длъжностни лица от училището.
10. Приоритетно се евакуират лицата, които са в близост до открития предмет/вещество или застрашени помещения, както и най-малките ученици.
11. При евакуация се вземат мерки за недопускане на влизането на лица в застрашения обект/помещение, с изключение на органите на МВР и подпомагащите ги длъжностни лица от училището.
12. Евакуираните ученици и персонал се извеждат в определените безопасни места.
13. Проверява се броят на евакуираните лица. Класните ръководители и преподаватели да докладват за броя на учениците по класове.
14. Органите на МВР оказват съдействие при евакуацията, като отцепват района на застрашения обект и подпомагат бързото настаняване на евакуираните в определените безопасни места за временно настаняване.
15. След извършване на проверка на обекта от страна на органите на МВР (непотвърждаваща достоверността на сигнала или предполагаща последващо неутрализиране на опасността) се подписва констативен протокол, след което директорът взема решение за възстановяване на учебния процес.
16. Когато сигналът за злонамереното анонимно обаждане е получен чрез европейския номер за приемане на спешни повиквания 112, органите на МВР уведомяват директора на училището, който предприема своевременното изпълнение на по-горе описаните действия.

ГЛАВА ТРЕТА

Инструктажи и обучения по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана

1. Директорът на училището задължително с писмена заповед създава организация за цялостното провеждане на видовете инструктажи, техния обхват, продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат.
2. Инструктажите се провеждат от длъжностни лица с техническо или друго подходящо образование и съответен опит през време на работа, като разходите за това не са за сметка на инструктираните.
3. Инструктажи за осигуряване на безопасни условия за възпитания, обучение и труд се изпълняват от оторизирани лица, в случай на изпълнение на следните дейности:
 - Ремонт, монтаж и демонтаж на апарати и съоръжения.

- Ремонт на различни видове инсталации – електрически, отоплителни, вентилационни, климатични, водопроводни и канализационни.
 - Строително-монтажни дейности на училищната сграда или двора на училищната сграда.
 - Товаро-разтоварни или транспортни дейности.
4. Директорът на училището ежегодно организира форми за повишаване на знанията по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана на длъжностните лица, които ръководят и управляват трудови и учебни процеси и на тези, определени да провеждат инструктажи.
 5. С всички работници, служители и ученици да се проведат инструктажи за безопасни условия на възпитание, обучение и труд и безопасните методи на работа.
 6. Работниците и служителите, работата, на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на технически съоръжения, задължително да се инструктират и обучат по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.
 7. Директорът на училището да организира провеждането на периодично обучение и инструктаж по правилата за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
 8. Задължително е документирането на проведените видове инструктажи.
 9. Не се допускат на работа лица, които не са инструктирани.
 10. Контролът по спазване на изискванията за организацията, реда и условията за провеждане и документиране на видовете инструктажи се осъществява от училищния директор.
 11. Въвеждането, воденето, съхранението и контролът по документацията за дейностите, осигуряващи здравословни и безопасни условия на обучение и труд се изпълнява от директора на училището или от упълномощено длъжностно лице.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Трудови злополуки

1. За трудови злополуки се считат всички травматични увреждания, станали по време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и всяко увреждане на здравословното състояние, настъпило в резултат на изпълняваните трудови задължения.
2. Регистрират се всички трудови злополуки, които са станали с работници и служители и са предизвикали загубване на работоспособност за един или повече дни.
3. За всяка трудова злополука самият пострадал или най – близкият свидетел на злополуката незабавно уведомява училищния директор.
4. Трудовата злополука се установява от директора на училището с акт в тридневен срок, считано от деня на злополуката, а професионалното заболяване – в тридневен срок от неговото констатиране от съответните здравни органи.
5. Директорът на училището организира регистрирането, отчитането и анализирането на трудовите злополуки и професионални заболявания по установения в Република България ред.
6. Директорът на училището незабавно уведомява началника на РУО, регионалната инспекция по труда, органите на МВР, прокуратурата и Гражданска защита в случаите на тежки или със смъртен изход трудови злополуки и тежки аварии.
7. Мерки за предотвратяване на трудовите злополуки и на общите и професионални заболявания се вземат от директора на училището.

ГЛАВА ПЕТА

Долекарска помощ

1. Да се ползват правилата, предназначени за обучение на работниците и служителите за оказване на първа долекарска помощ при увреждане здравето на хора при трудовата им дейност, утвърдени от министъра на здравеопазването и министъра на труда и социалните грижи.

2. При изпадане на ученици в гърч да се запази спокойствие, да се постави детето далеч от остри и горещи предмети, да се разхлабят пристягащите дрехи, да се постави тялото в странично положение и да се повика веднага медицинското лице, обслужващо училището. Да не се правят опити за ограничаване на гърчовите движения и свестяване (пръскане с вода и изкуствено дишане, които влошават състоянието на пострадалия), ученикът да се изнесе на свеж въздух и да не се дават течности и вода през устата.
3. При настъпване на алергичен шок на мястото на инфектиране да се постави турникет.
4. При колапс да се напльска лицето и да се напръска с вода, да се дадат тонизиращи напитки или вода.
5. При травматизъм да се направи компресивна превъзка, при счупване на крайник или открита фрактура да не се предприема нищо. При внезапно падане пострадалият се оставя на мястото на произшествието до идването на медицинския специалист, като се отстраняват наблюдателите и се оставят само двама преки свидетели на произшествието.
6. При повръщане да не се дават вода или течности през устата.
7. При удар от електрически ток да се освободи пострадалият от проводника при сигурни предпазни мерки – с дървен предмет. Пострадалият да се постави на пода с обърната настрани глава без възглавница и да се започне външен сърдечен масаж, след което вдишване уста в уста или уста в нос.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Правилникът за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училище се издава на основание ЗЗГУТ и на чл. 5 ал. 1 от Инструкция на МОН, обнародвана в ДВ бр. 61 от 1996 г.
2. За осигуряване на БУВОТ в училище е задължително спазването на настоящия правилник, както и на Наредба № 7 от 15.08.2005 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплеи и Наредба № 15 от 31. 05. 1999 г. на МТСП и МЗ.
3. Контролът по спазването на правилника ще осъществявам лично.
4. Настоящият правилник е утвърден със заповед № РД 10-353 / 11.09.2026г. на директора на училището и е задължителен за спазване от всички работници, служители, ученици и външни лица в училището.

УТВЪРЖДАВАМ:

Директор:

/Ахмед Капустрев/

«Механизъм за противодействие на тормоза и насиетието»

в ОУ „Гео Милев“ с. Черноозово

Разработен, съгласно Заповед № РД 09-5906/28.12.2017 г. на Министъра на образованието и науката. Приет на ПС с решение №9 на 02.09.2026г.

1. ДЕФИНИЦИЯ

Тормозът в училище обхваща широк спектър от прояви. Това е явление със сериозни размери, което остава дълготрайни последици върху психичното здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват или наблюдават. Последствията от насилието в училище са особено тежки и продължителни и силно привличат общественото внимание. Българската дума, която отговаря най-точно на явлението, е „тормоз“ („bullying“).

Какво е насилие?

В България в официална употреба е дефиницията на понятието „**насилие**“, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето. Две от определенията имат пряка връзка с насилието от деца върху деца, което е обект на настоящия механизъм.

Физическо насилие е „причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето“.

Психическо насилие „са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда“.

Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определенията на СЗО е „участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табу на обществото“.

Пренебрегване е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

Тормозът спада към насилието над дете и се третира с мерките на Закона за закрила на детето. Според чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето, всяко дете има право на закрила от насилие и всеки, на когото стане известно за дете, преживяло насилие, е длъжен да сигнализира органите по закрила.

Ключови в разбирането за тормоза са следните характеристики на това поведение:

1. злонamerana проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
2. извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция, за да нарани другата физически или психически, да я унизи или изолира от социалния живот;
3. повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на агресия.

Проявите на тормоз в училище най-общо могат да бъдат разделени на следните основни групи:

Физически тормоз – например, блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в някое помещение;

Психичен тормоз – например, подмятане, подиграване, закачане, омаловажаване, заплахи, изнудване, повреждане на имущество, кражба и хвърляне на вещи, заплашителни погледи, неприятелско следене;

Сексуален тормоз – представлява всяка форма на нежелано словесно, несловесно или физическо поведение със сексуален характер, имащо за цел или водещо до накърняване на достойнството на лицето, и по-специално създаване на смущаваща, враждебна, деградираща (принизяваща), унижителна или обидна обстановка. Включва измислянето на сексуализирани прякори или имена, коментари за външността на някой и подигравки със сексуално значение, неподходящо докосване, бележки и надписи със сексуално съдържание и т.н. до по-екстремни форми на нападане и насилие.

Кибер тормоз - обидни, заплашителни и подигравателни текстови съобщения по мобилен телефон, електронните средства за комуникация или в социалните мрежи; разпространяване на материали, които уронват достойнството на детето или го унижават: снимането на детето с мобилен телефон и свободното разпространяване на снимки или видеозапис в интернет или по други канали без негово съгласие, кражба на самоличност, разпространение на слухове в социалните мрежи др.

Един от признаците, че дете може би е жертва на кибертормоз, е рязката смяна на настроението и поведението му при използване на интернет или при получаване на обаждане по мобилен телефон – например детето става мълчаливо и боязливо.

Конкретни примери, както и разграничаването на нивата на различните форми на тормоз с оглед причиняване на различна по степен вреда, са представени в Таблица 1. Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия.

Тормозът, независимо от това как се упражнява, е деструктивен и опасен вид насилие.

Следователно усилията за справяне с насилието от деца над деца в училище трябва да бъдат насочени към всички проявления на това явление, а не само към неговите физически форми.

Разпознаването на **физическото насилие** включва следните физически и поведенчески показатели:

- различни по вид и цвят натъртвания, включително синини, постоянни или чести червени петна, включително от пръсти, насинени очи, следи от ухапване;
 - неправдоподобни или объркани обяснения за травмите, включително едностранни отговори;
 - безпокойство и крайности в поведението - от агресивност до пасивност;
 - лоша представа за себе си - децата смятат, че са заслужили насилието;
 - прекалена отстъпчивост на детето и оставяне без протест да се прави каквото и да било с него;
 - влошаване на здравословното състояние, което включва прилошавания, главоболие, отпадналост;
 - влошаване на успеха от обучението и чести отсъствия от училище;
 - чести отсъствия от определени часове, например физическо възпитание и спорт;
- Разпознаването на **психическото насилие** включва следните физически и поведенчески показатели:
- детето може да стане затворено и изолирано, да не желае да контактува с връстниците си;
 - агресивно поведение и/или поведение, насочено към привличане на вниманието, упорито непослушание, самонараняване;
 - внезапни избухвания, които са необичайни за възрастта или за нивото на развитие на детето;
 - бягане и криене, включително зачестили бягства от училище;
 - загуба на доверие, неучастие в общите занимания в училище, ниска самооценка;
 - употреба на алкохол, медикаменти, самозанемаряване (постоянно обличане на едни същи дрехи или отказ да сменя косата

си);

- психосоматични симптоми.

Разлики между тормоз и закачки или игра между децата и учениците

По-голямата част от ситуацииите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои – от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест. На първо място важно е да се разграничат случаите, когато не се касае за тормоз, а само за игра или приятелско премерване на силите между децата. За целта е необходимо да се наблюдава поведението на децата, включително и на тези, които само присъстват без активно да участват. Следното би могло да помогне за правилна оценка на ситуацията:

- Ако децата се закачат, бутат или блъскат или си разменят шегички, като при това се смеят, разменят си ролите и позициите и никое от тях няма видимо доминиращо положение, а околните не им обръщат особено внимание, то най-вероятно става дума за игра.
- Ако едно от децата е видимо напрегнато, не се усмихва, опитва се да се махне, ако ролите не се сменят, а другото дете е в постоянно доминираща позиция и това поведение привлича вниманието на околните, то най-вероятно става дума за тормоз.
- Ако детето/ученикът не се чувства добре от закачките и подигравките, тогава поведението може да е тормоз.
- Ако детето/ученикът, към когото са отправени подигравките, поиска от другото дете да спре и той или тя не спират да се подиграват, тогава става въпрос за тормоз.
- Ако детето/ученикът, който дразни, продължава да дразни или дразни отново и отново, това е тормоз.
- Ако дразненето е за нещо, което детето/ученикът не може да промени (височина, носене на очила, тегло, способност да чете, атлетически способности и пр.), тогава може да е тормоз.
- Ако има и други хора наоколо, които наблюдават ситуацията и се окуражават или се присъединяват към ситуацията на подигравки, това е тормоз.
- Ако едно дете е по-силно или по-популярно, по-голямо на възраст или по-властно, това може да е тормоз.

II. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В ОУ „ГЕО МИЛЕВ“ С. ЧЕРНООКОВО

Училищната политика е съобразена с Наредбата за приобщаващо образование, училищната политика за закрила на детето, Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищно образование и етичния кодекс за работа с деца на ОУ „Гео Милев“

Основни цели:

- Създаване на позитивна култура и климат в училището;
- Повишаване осведомеността на всички участници в процеса на училищното образование, че насилието е неприемливо поведение;
- Разработване и внедряване на система за превенция, която създава условия за превантивна работа с класа и включва децата в образователни дейности, семинари, работилници, които да ги запознаят с различните форми на насилие и тормоз, да възпитават уважение и толерантност към различията, да развиват чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое – не, как да се реагира на неприемливо поведение, др.

- Създаване на система за интервенция като разработки или разясни съществуващи правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз, вкл. по отношение на идентифициране и сигнализиране;
- Създаване на система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въвлечените в ситуации на насилие и тормоз;
- Развиване на устойчива система за изграждане на капацитет във всички участници в образователния процес под формата на обучителни дейности, механизми за сътрудничество с външни за училището институции; изграждане на ефективна система за дежурства и др.;
- Създаване на механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция.

В основата на функционирането на механизма за превенция на тормоза и насилието е системата за оказване на обща подкрепа за личностно развитие, която е насочена към развиване на потенциала на всеки ученик в училището, гарантира участието и изцялата му в образователния процес и в дейността на училището.

Превенцията на насилието и преодоляването на проблемното поведение се изразява във включване на отделни деца и ученици в дейности *(обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му; използване на посредник при решаване на конфликт в училище; консултиране на детето или ученика с психолог/педагогически съветник; създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин; насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности; индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава; участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището, включително определяне на възможности за участие на ученика в доброволчески инициативи)* за въздействие върху вътрешната мотивация, както и оказване на психологическа подкрепа. Психологическата подкрепа е насочена към децата и учениците, педагогическите специалисти и родителите. Тя се осъществява от психолог и включва:

1. създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
2. предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на тормоза и насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците;
3. групова работа с деца или ученици и/или кризисна интервенция;
4. работа със средата, в която е детето или ученикът - семейството, връстниците.

Училищната политика се реализира на равнище училище и на равнище клас, като на всяко едно от тези равнища се осъществяват дейности по превенция и интервенция (реакция).

1. ДЕЙНОСТИ НА РАВНИЩЕ УЧИЛИЩЕ

1.1. ПРЕВЕНЦИЯ

- Създаване на УКС /Училищен координационен съвет/ за справяне с насилието, който да планира, проследява и координира усилията за справяне с училищния тормоз. Състава на УКС може да се актуализира. Той се ръководи от директор и в него участват учители от различните етапи, ученици и родители. Съставът на УКС се актуализира всеки три години и при необходимост. УКС изготвя план за съответната учебна година за противодействие на тормоза. На основание на извършената оценка в началото на всяка учебна година УКС може да актуализира изготвения план.

училище. Той е със срок една учебна година. С резултатите от направената оценка се запознава педагогическата колегия. Оценката се извършва чрез стандартизирана анкета.

- УКС за справяне с насилието, съгласувано с класните ръководители договаря единен механизъм с ясно разписани отговорности, за предотвратяване и реагиране при проява на тормоз и насилие в училище.
- При необходимост УКС дава препоръки при изготвянето на правилата на поведение и ценности на класовете и приема и обобщава постъпили предложения за общоучилищни ценности, които да бъдат включени в Правилника за дейността на училището.
- Всички учители в училището могат да предлагат на УКС мерки за изработване на процедура за усъвършенстване на системата на дежурство с оглед на това да бъдат обхванати местата в училище, където при етапа на оценка е установено, че най-често се извършва тормоз. Събраната информация се предоставя и обсъжда с действащата комисия по изготвяне на графика.
- Актуализиране на етичния кодекс на училищната общност
- УКС за справяне с насилието подкрепя класните ръководители в дейностите им, свързани с разпознаване на тормоза.
- Председателят на училищната комисия за квалификация, предлага обучение за повишаване на квалификацията на учителите в областта за справяне с училищния тормоз..
- УКС може да предлага промени в Правилника за дейността на институцията при необходимост.
- Информирание и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и тормоза в детската градина, училището и центъра за подкрепа за личностно развитие

1.2. ИНТЕРВЕНЦИЯ

- **ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПОТОКА НА ИНФОРМАЦИЯ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СЪМНЕНИЯ ЗА ТОРМОЗ ПО РЕДА, ПОСОЧЕН ПО-ДОЛУ:**

На първо ниво „Нарушаване на правилата“:

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници
2. Уведомяване на родител от класния ръководител/учителя

На второ ниво „Повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или насилие с по-сериозни последици - тормоз“:

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници
2. Учителят/класният ръководител съобщава на Координационния съвет за случая. Прави се оценка на случая и по преценка директорът подава сигнал от името на институцията до Отдел „Закрила на детето“ (ОЗД) и/или полицията и инициира работа по случая
3. Уведомяване на родител.

На трето ниво „Системна злоупотреба, както и ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето за които и да е от участниците в ситуацията“

1. Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници
2. Учителят/класният ръководител подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Незабавно се уведомява директорът и се подава сигнал към ОЗД и/или полицията

3. Уведомяване на родител. Инициране на работа по случай, включително насочване на случаи към външни служби При случаи от трето ниво, както и по преценка при случаи от второ ниво, незабавно се уведомява Дирекция „Социално подпомагане“ (Отдел „Закрила на детето“ - ОЗД) и/или полицията. При становище от координационния съвет в училището за инициране на работа по случай или ако не се свика Координационен механизъм за взаимодействие при работа в случай на деца, жертви на насилие или в риск от насилие, и за взаимодействие при кризисна интервенция, психологът следва да иницира работа по случай с детето в училището.

Всеки служител в училището е длъжен при установяване на случай на насилие и тормоз незабавно да уведоми директора на институцията. Съгласно Закона за закрила на детето (чл. 7, ал. 1) „Лице, на което стане известно, че дете се нуждае от закрила, е длъжно незабавно да уведоми дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи. Съгласно ал. 2 „Същото задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняването от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна“. Интервенцията на равнище училище включва воденето на училищен дневник, инициране на работа по случай и насочване на случай към други служби.

- **Водене на училищен дневник.**

В дневника със случаи се документират единствено ситуации съответстващи на второ и трето ниво на класификацията на тормоза, при които се намесва координационния съвет. УКС извършва оценка на риска и създава процедура за откриване и работа по случай в училище. В дневника се отбелязва дата, клас, участници, вид на проявата, какво е предприето и подпис на служителя.

Първо ниво - нарушаване на правилата не се регистрират

Второ ниво – повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или насилие с по-сериозни последици – тормоз - ситуацията на тормоз се описва в дневника за ситуации на тормоз и се предприема работа по случай. Възстановяване на щети при наличие на такива

Трето ниво – системна злоупотреба, както и ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето за които и да е участници в ситуацията – ситуации на тормоз от трето ниво се описват в дневника за случаи на тормоз, както по тях се предприема интензивна работа по случай, включваща всички участници, правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се иницират процедури в съответствие със закона за закрила на детето, Наредбата за приобщаващото образование, Закона за предучилищното и училищното образование

- **Процедура за откриване и работа по случай**

При предприемане на индивидуална работа по случай с ученик на базата на направения анализ, координирането на работата се осъществява от училищния психолог или от педагогическия съветник. Информацията за вписаните в Дневника със случаи на училищен тормоз се съхранява само при психолога или педагогическия съветник, или, по изключение, при друг член на координационния съвет, определен от директора на училището.

- **Класификация на формите на тормоз и предприемане на съответни действия (Вж. ПРИЛОЖЕНИЕ).**

2. ДЕЙНОСТИ НА НИВО КЛАС/КЛАСНА СТАЯ

2.1. С цел създаване на пространство, в което се говори открито за тормоза:

- в часа на класа всеки класен ръководител използва формите на груповата работа, дискусия, споделяне на опит за разясняване на проблема за същността и видовете тормоз между учениците;
- учителите да включват по подходящ начин в коментирането на проблема насилие и тормоз и ценностите, които ги предотвратяват, ако учебното съдържание на преподавания от тях предмет позволява това.
- осигуряване на условия за участие на учениците, които да станат естествените помощници при реализирането на дейностите по превенция

2.2. Използване на посредник при разрешаване на конфликта

2.3. Насочване към допълнителни извънкласни и извънучилищни форми на обучение на учениците, застрашени от противообществени прояви с цел превенция на проблемното поведение..

2.4. Всяка паралелка заедно с класния ръководител изработва общи правила на поведение в класа.

2.5. Провеждане на тематични родителски срещи и предоставяне на информационни материали.

2.6. Класният ръководител, заедно с учениците обсъждат и процедурата, описваща мерките в случай на нарушаване на правилата.

2.7. Използване на посредник при решаване на конфликти и ментор при провеждане на тематични часове на класа

2.8. Провеждане на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз.

2.9. Включване на учениците, застрашени от противообществени прояви, в извънкласни мероприятия и дейности, организирани от училището, съгласно Правилника за дейността на училището.

2.10. При преминаване в обучение в електронна среда засилена работа по превенция на кибертормоза в часовете на класа и часовете по ИТ.

2.11. Организиране и провеждане на беседи от инспектори от Дирекция „Социално подпомагане“.

3. ВКЛЮЧВАНЕ НА РОДИТЕЛИ.

Родителите се привличат, като партньори в дейностите по превенция и интервенция на тормоза чрез:

Участие в тематични родителски срещи.

Участие в часове на класа и часове за кариерно ориентиране.

Участие като специалисти в различни училищни инициативи и дейности.

Участие в беседи с родители и близки на учениците, застрашени от противообществени прояви.

Участие в провеждането на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз.

Участие на родители и близки на проблемни ученици в мероприятия и дейности на класа и училището с цел приобщаването им към училищния живот и ангажирането им с живота на децата им в училище.

Взаимодействие на родители и учители при решаване на конфликти между ученици.

При наличие на необходимост от интервенция се уведомяват родителите на участващите в ситуацията на насилие и тормоз ученици, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията. Разговорът се провежда на подходящо

място, в партньорски взаимоотношения, като се даде възможност за споделяне на наблюдения, тревоги и опасения на всички страни. Могат да се обсъдят конкретни препоръки към родителите и възможностите за реализирането им. По преценка учителят може да насочи родителите за консултация с други специалисти при необходимост.

В случай, че родителите отказват да съдействат, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случаят да се обсъди.

4. ДЕЙНОСТИ НА НИВО ОБЩНОСТ

2.12. Класните ръководители съдействат на УКС за подобряване на комуникацията и взаимодействието между училищната и родителската общности; за издирване и привличане на родители, които да подпомагат дейностите на ниво клас и училище, в посока организиране на подходящи училищни инициативи.

2.13. УКС за справяне с насилието, съгласувано с директора на ОУ осигурява реални партньорства с външни за училището организации, служби и специалисти:

- Дирекция "Социално подпомагане" - Отдел „Закрила на детето”;
- Местна комисия за БППМН;
- МВР – Детска педагогическа стая.

Неразделна част от Механизма за противодействие на тормоза и насилието в ОУ „Гео Милев“ с. Чернооково са утвърдените училищни правила и процедури за въвеждане на защитна мрежа за противодействие на тормоза между учениците.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА

СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ

Нива на насилие и тормоз	Отговор на институцията	Документиране	Последователност на процедурите за интервенция
ПЪРВО НИВО - НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА: • Форми на физическо насилие са например: леко удране, бутане, шипане, драскане, дърпане на коса, хапане, подритване, замърсяване или разрушаване на нечия собственост. • Форми на психическо насилие са например: омаловажаване, клюкарстване, обиждане, осмиване, засрамване, подвикване, ругане, клеветене, подигравки, унижение, заплахи, нецензурни/неприлични коментари, измисляне на приказки, изключване от групи или съвместни дейности, фаворизация/предпочитания, базирани на различие, разпространяване на слухове. • Форми на сексуално насилие са например: показване на неприлични жестове и действия, вербален тормоз със сексуално съдържание, разпространение на истории и изображения със сексуален подтекст, съблазняване от друго дете или възрастен, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия. • Форми на кибернасилие са например: обидни колажи, снимки, видеа, коментари, обаждания и изпращане на обидни съобщения (SMS, MMS, съобщения в социалните мрежи и др.), използване на дискриминативни и обидни етикети, използване	На първо ниво действията се предприемат от класен ръководител или учител заедно с родител, като се осъществява педагогическа работа – индивидуално, за група деца/ученици или за цялата група/клас. При наличие на щети от материален характер – те се възстановяват. Ако педагогическата работа не дава резултат и насилието се повтаря, поведението се повтаря, последствията са по-сериозни, то тогава следва се да предприемат действия, предписани за ситуации от второ или трето ниво.	Ситуациите от първо ниво не се регистрират в Дневника със случаи, защото са първа проява на насилие и не се тълкува като тормоз.	1) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници. 2) Класният ръководител/учителят подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. 3) Уведомяване на родител от класния ръководител/учителя. 4) Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците от класния ръководител/учителя. 5) Мерки и действия от страна на класен ръководител/учител – намиране на решение, което удовлетворява страните и служи за пример на наблюдателите. 6) Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.

на език на омраза, кражба на профили. Нива на насилие и тормоз	Отговор на институцията	Документиране	Последователност на процедурите за интервенция
ВТОРО НИВО – ПОВТАРЯНЕ НА ЕДНИ И СЪЩИ НАРУШЕНИЯ НА ПРАВИЛАТА ИЛИ НАСИЛИЕ С ПО-СЕРИОЗНИ ПОСЛЕДИЦИ – ТОРМОЗ: • Форми на физически тормоз са например: шамаросване, удряне, стълкване или късане на дрехи, ритане, обграждане, плосене, отнемане и разрушаване на нечия собственост, дърпане на нечий стол изпод него, дърпане за уши или коса. • Форми на психически тормоз са например: изнудване, заплашване, несправедливо наказание, забрана за общуване, отхвърляне и манипулация, подигравки, отправени пред целия клас или група, публично унижение, обиди; интригантстване, разпространяване на слухове, публично отхвърляне и игнориране, неприемане, манипулиране и използване. • Форми на сексуален тормоз са например: сексуално докосване, показване на порнографски материали, показване на интимни части на тялото и сваляне на дрехи, подтикване или принуждаване към сексуални действия, заснемане в сексуални пози. • Форми на кибертормоз са например: непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видео, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, заснемане и разпространение без разрешение. влизателни за детето снимки/видео.	На второ ниво действията се предприемат от класен ръководител/учител заедно с психолог или педагогически съветник, председател или представител на координационния съвет и задължително участие на родител, като се уведомява директора. По преценка се подава сигнал до ОЗД и/или полиция. Координационният съвет прави оценка на риска и може да даде становище за инициране на работа по случай. Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на	Ситуацията на тормоз се описва в Дневника със ситуации от свидетеля на случилото се или класния ръководител/учителя. Възстановяване на щети при наличие на такива.	1) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници. 2) Учителят/класният ръководител подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. - Всеки служител, който е станал свидетел на насилието, може да подаде сигнал към ОЗД. 3) Учителят/класният ръководител съобщава на Координационния съвет за случая. Прави се оценка на случая и по преценка директорът подава сигнал от името на институцията до ОЗД и/или полицията и се иницира работа по случай. 4) Уведомяване на родител. 5) Мерки и действия – работа на координационния съвет: анализ на ситуациите от регистъра и предприемане на работа по случай. 6) Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.

кражба на профил и използване език на омраза.	детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, следва да се уведоми директора, който следва да се обърне към отделите за закрила на детето.		
Нива на насилие и тормоз	Отговор на институцията	Документиране	Последователност на процедурите за интервенция
ТРЕТО НИВО – СИСТЕМНА ЗЛОУПОТРЕБА, КАКТО И СИТУАЦИИ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВА ОПАСНОСТ ЗА ЖИВОТА И ЗДРАВЕТО ЗА КОЙТО И ДА Е ОТ УЧАСТНИЦИТЕ В СИТУАЦИЯТА: • Форми на физически тормоз са например: сбиване, задущаване, събаряне, причиняване на изгаряния и други наранявания, намушкване с остър предмет, провеждане от прозорец или високо място, ограничаване на движението, лишаване от храна, излагане на ниски или високи температури и заплашване с оръжие. • Форми на психически тормоз са например: сплашване, изнудване със сериозни заплахи, наслъствено отнемане на пари и вещи, клетви, които накръпват сериозно достойнството, публично унижение, ограничаване на движението, склоняване за употреба на психоактивни вещества, включване в антисоциални групи и организации,	На трето ниво се уведомява незабавно ОЗД и/или органите на полицията. Действията на ниво институция се предприемат от директора заедно с координационния съвет със задължителното участие на родител и компетентни власти, организации и услуги (центрове за социална работа, здравни центрове, отдел закрила на детето, полиция и др.).	Ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в Дневника със случан, като по тях се предприема интензивна работа, включваща всички участници; правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се инициират процедури в съответствие със Закона за закрила на детето, Наредба за	1) Прекратяване на ситуацията и успокояване/интервенция към всички участници. 2) Учителят/класният ръководител подробно се информира за случилото се от всички свидетели и участници в ситуацията на насилие. Незабавно се уведомява директорът и се подава сигнал към ОЗД и/или органите на полицията. 3) Уведомяване на родител. 4) Консултации – предприемане на индивидуални разговори с участниците. 5) Мерки и действия от страна на координационния съвет, интензивна работа по случай, информирание и

изолация, групо̀во измѣване на индивид или група и организиране на банди, последиците от които нараняват други. • Форми на сексуален тормоз са например: съблазняване от друго дете, злоупотреба с власт при подстрекаване, изнудване, склоняване и/или принуждаване към сексуални действия, блудство, изнасилване, кръвосмешение. • Форми на кибертормоз са например: повторно действие на непоискано заснемане и разпространяване на снимки и видеозаписи, злоупотреба с влогове, блогове, форуми, социални мрежи, профили и лични данни, заснемане без разрешение, заснемане и разпространение на сцени на насилие, разпространение на записи и снимки и видео на детска порнография.	Ако присъствието на родител не е в най-добър интерес на детето, например би го наранил, застрашил безопасността му или би нарушил училищната процедура, директорът следва да информира отделите за закрила на детето, центъра за социална работа и/или полицията. При материална щета се съставя Протокол за възстановяване на щетата.	приобщащото образование, Закона за предучилищното и училищното образование.	насочване към други служби и/или услуги от страна на директора. Ако друга организация или услуга е въввлечена в работата с детето или ученика, институцията установява връзка с тези организации или услуги и синхронизира дейностите. 6) Проследяване на изпълнението на предприетите мерки и действия.
--	--	--	---